

## 1.6. Zamestnanecká samospráva na báze ekonomickej participácie

Túto črtu ekonomickej demokracie som už popisoval podrobnejšie jednak v Otázkach modelovania<sup>(29)</sup>..., tak **i v knihe „Coopindustria – podnik fungujúci na princípoch zamestnaneckej samosprávy“**<sup>(30)</sup>. Napriek tomu si trúfam zopakovať základný obsah problematiky práve preto, lebo ani „nadšenci“ kolektívneho vlastníctva z radov radikálnej ľavice nedokázali prijať posun situácie, ktorý nastal v 21.storočí práve v oblasti vzťahov zamestnanci – zamestnávateľia.

Takže opakujem, že **v probléme spoluúčasti zamestnancov na rozhodovaní v podniku narazíme predovšetkým na otázku, kto sú vlastne zamestnanci**. Faktom je, že už dnes sa v podnikovej praxi členia pracovníci v organizácii na tzv. „federálny trojlístok“ pracovných síl, tj. kmeňoví zamestnanci pracujúci na základe riadne uzatvoreného pracovného pomeru, dočasní pracovníci pracujúci na dohodu a čiastočnú pracovnú zmluvu, „outsourcing“ pracovníci, ktorí pracujú na dodávateľskom základe podľa kontraktu/zmluvy o dielo, dodávateľskej zmluvy, mandátnej zmluvy a podobne. V organizáciách nepodnikateľského charakteru navyše pracujú dobrovoľníci, ktorým sú aspoň preplácané určité výlohy a náklady spojené s činnosťou v prospech organizácie .

V knihe Coopindustria som sa pokúsil toto **členenie federálneho trojlístku** rozviesť podľa definovanej črty zamestnaneckej samosprávy do správnych ekonomických parametrov<sup>(31)</sup>. V iniciačnom diele D.Schweickarta sa zatiaľ abstrahuje pojem „zamestnanec“ na pracovníka podniku, pričom tento podnik je chápaný ako *spoločenstvo ľudí vo výrobe*. Podľa autora sa takisto mení postavenie práce, ktorá už nebude nákladom vo výrobe, teda bude vylúčená z pracovného procesu ako základné aktívum podniku, základný prostriedok resp. výrobný faktor.

Keďže majiteľmi práce sú sami zamestnanci a tí si budú rozdeľovať hospodársky výsledok podniku, budeme mať s týmto definovaním črty *ekonomickej demokracie* pri modelovaní problém, ktorý pomenujem ako

**„kam zaradiť prácu, ak už nebude nákladom ani ekonomickým zdrojom vo výrobe?“**.

Pre klasických ekonómov je práca výrobným faktorom, ktorý sa vo výrobnom procese spotrebúva ako náklad. **Marxistická teória sa predsa pozerá na prácu ako na hlavný prvok tvorby nadhodnoty** (surplus, angl.) a nakoniec i socialistická ekonomika pracovala s oceňovaním práce pracovníkov vo forme mzdy.

**Otázkou pre vytvorenie životaschopného modelu je nastaviť prácu ako ekonomický prvok** tak, aby vchádzal do systému výroby a zároveň aby účastníci práce si speňažené výsledky práce vo forme hospodárskeho výsledku podniku na výstupe rozdeľovali pri demokratickom prerozdelení hospodárskeho výsledku podľa zásady „jeden pracovník rovná sa jeden podiel“ a aby sa neuchýlili k tomu, že „zisk“ bude celý prerozdelený a vyplatený, takže po

niekoľkých rokoch môže v prípade stratovosti dôjsť k javu, že si podnik sami vyplácaním zisku „vytunelujú“.

*Odkazy*

*(29),(30), Coopindustria,ibid.str.109 a 181,*

*(31).Coopindustria,10.1.Čo je „federálny trojlístok“,str.75,obr.22*